

VOORBESCHERMING IS BEKEND UIT DE MONUMENTENWETGEVING. HET IS EEN INSTRUMENT OM TE BEWERKSTELLIGEN DAT EEN OBJECT AL BESCHERMD IS OP HET MOMENT DAT DE EIGENAAR MEDEDELING WORDT GEDAAN VAN DE START VAN DE PROCEDURE DIE ZAL LEIDEN TOT EEN BESLUIT OVER DE STATUS VAN HET OBJECT. HET OBJECT MAG IN DE TUSSENTIJD NIET WORDEN GESLOOPT OF VERANDERD ZONDER OMGEVINGSVERGUNNING. VOORBESCHERMING IS OOK VAN BELANG ALS HET GAAT OM BOMEN DIE IN AANMERKING KOMEN VOOR OPNAME OP EEN LIJST DIE BESCHERMING BIEDT TEGEN KAP.

HET BELANG VAN VOORBESCHERMING

Es aan het Hazepad in Zaandam

Veel gemeenten hebben de kap van particuliere bomen die niet op een bomenlijst staan vergunningvrij gemaakt. Je kunt er echter niet op vertrouwen dat alle bomen die aan de gemeentelijke criteria voor opname op de bomenlijst voldoen ook op die lijst staan. Dit kan leiden tot schrijnende situaties. Zowel in Apeldoorn (2015) als in Zaandam (2017) is bijvoorbeeld een boom gekapt die volgens de gemeente op de lijst had moeten staan. De boom in Apeldoorn was ook volgens de gemeente nu zeker monumentaal, maar de bomenlijst dateerde uit 1993. De boom in Zaandam was mogelijk over het hoofd gezien omdat hij achter de bebouwing stond.

De eik in de Fabianusstraat in Apeldoorn is in 2015 gekapt

SNEL AANMELDEN

In het artikel 'Bomenlijsten, veel haken en ogen', Bomennieuws zomer 2013, heb ik aangegeven wat kan worden gedaan als een boom die eigenlijk op de lijst had moeten staan, met kap wordt bedreigd. Denkbaar is de boom snel bij de gemeente aan te melden voor opname op de lijst. Niet alle boomeigenaren zullen echter bereid zijn de kap uit te stellen totdat een beslissing is genomen op de aanvraag om plaatsing op de lijst. Daarom is van belang dat in de gemeentelijke kapverordening is bepaald dat nieuw aangemelde bomen voorbescherming hebben. Dit betekent dat deze aangemelde bomen onder het kapverbod vallen in afwachting van de beslissing over opname op de bomenlijst. De boomeigenaar moet dan toch een kapvergunning aanvragen of afwachten totdat de gemeente de aanvraag tot opname op de lijst heeft afgewezen.

GEMEENTEN MET VOORBESCHERMING

De modelbomenverordeningen van de Bomenstichting uit 2007 en 2010 en de model-APV van de VNG bepalen helaas niets over voorbescherming. Mede hierdoor heeft slechts een klein aantal gemeenten voorbescherming geregeld. Voor zover mij bekend zijn dit alleen Almelo, Emmen, Breda, Geertruidenberg en Leiderdorp. In de Bomenverordening van Almelo is voorbescherming geregeld door de bepaling dat B en W bomen die monumentaal of bijzonder zijn, maar nog niet op de lijst staan, op een voorlopige lijst zetten. Deze 'voorlopige bomen' hebben dezelfde bescherming als de bomen die wel op de bomenlijst staan. De eigenaar van de boom wordt hierover ingelicht en kan zijn

zienswijze kenbaar maken. Daarna volgt het besluit over opname op de definitieve lijst. De Bomenverordening gemeente Emmen 2011 bepaalt dat belanghebbenden een verzoek aan het college kunnen doen om een boom op de lijst op te nemen. Het college beslist binnen drie maanden op het verzoek. Bomen waarvoor een procedure loopt, vallen onder het kapverbod. In de Bomenverordening Geertruidenberg 2017 is deze regeling op ons verzoek overgenomen. Door een wijziging in 2016 van de APV Breda geldt er in Breda een kapverbod vanaf het moment dat bekend is gemaakt dat door een belanghebbende een aanvraag is gedaan een boom op de lijst op te nemen. Het kapverbod geldt ook als het college van B en W zelf ('ambtshalve') voornemens is een boom op de lijst te plaatsen en de boomeigenaar in de gelegenheid stelt daarop een zienswijze kenbaar te maken. Het verbod wordt pas opgeheven indien het college van B en W besluit de boom niet op te nemen of indien het besluit om de boom op te nemen geen rechtskracht heeft gekregen. Dit laatste zal het geval zijn als de boomeigenaar met succes bezwaar heeft gemaakt tegen opname op de lijst. Ook in de Verordening op de beplantingen Leiderdorp 2018 is - op ons verzoek - voorbescherming geregeld.

REGELEN IN DE VERORDENING

De vraag is of een college van B en W ook zonder een regeling in een gemeentelijke verordening aan de eigenaar van een boom een kapverbod kan opleggen indien een verzoek om aanmelding op de lijst is gedaan. Naar mijn mening is dit niet mogelijk. Voor het ingrijpen in de rechten van burgers moet een wettelijke grondslag zijn. De Gemeentewet kent deze bevoegdheid toe aan de gemeenteraad (artikel 149 Gemeentewet). Het college van B en W kan niet zonder dat daartoe een bevoegdheid in een wettelijke regeling bestaat, verordenen dat een boom onder het kapverbod valt. Het legaliteitsbeginsel (geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling) laat dit niet toe. Denk ook aan artikel 5:4, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, dat bepaalt dat een bestuurlijke sanctie slechts kan worden opgelegd indien de overtreding en de sanctie bij of krachtens een aan de gedraging voorafgaand wettelijk voorschrift zijn omschreven. Gelet hierop is het van belang om voorbescherming te regelen in de gemeentelijke verordening. 🌳